

สารบัญ

ภาคที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญของสิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการ และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

บทที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการ ๓

๑. ความหมายและความสำคัญของสิทธิ
รับข้อมูลข่าวสารของราชการ ๓
๒. แนวคิดและวิวัฒนาการของสิทธิ
รับข้อมูลข่าวสารของราชการ ๖
 - ๒.๑ สิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการ
ในฐานะเป็น “หลักสิทธิมนุษยชน” ๖
 - ๒.๒ สิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการในฐานะเป็น
“หลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย” ๑๐
 - ๒.๓ สิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการในฐานะเป็น
“สิทธิขั้นพื้นฐานตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ” ๑๒
๓. สาระสำคัญของสิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการ ๑๖
๔. ขอบจำกัดของสิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการ ๑๘

บทที่ ๒ สิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการในต่างประเทศ ๒๐

๑. สิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการในประเทศสวีเดน ๒๐
๒. สิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการ
ในประเทศสหรัฐอเมริกา ๒๒
๓. สิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการในประเทศฝรั่งเศส ๒๘
๔. สิทธิรับข้อมูลข่าวสารของราชการในประเทศอังกฤษ ๓๐

๕. สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการในประเทศแคนาดา	๓๒
๖. สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการในประเทศออสเตรเลีย	๓๖
๗. สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการในประเทศนิวซีแลนด์	๓๖
๘. สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการในแถบประเทศอาเซียน	๓๗
๙. การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ของราชการในต่างประเทศ	๓๙
๙.๑ ลักษณะเฉพาะร่วมของกฎหมายว่าด้วยการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารของราชการ	๔๐
๙.๑.๑ หลักการร่วมของกฎหมาย	๔๐
๙.๑.๒ ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย	๔๑
๙.๑.๓ วิธีการรับรู้ (เข้าถึง) ข้อมูลข่าวสารของราชการ	๔๑
๙.๒ ความแตกต่างของกฎหมายว่าด้วยการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารของราชการ	๔๒
๙.๒.๑ สถานะของกฎหมาย	๔๒
๙.๒.๒ องค์การที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย	๔๓

บทที่ ๓ สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการในประเทศไทย

๑. สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการรักษาความลับ ของราชการในประเทศไทย	๔๕
๑.๑ กฎหมายที่ควบคุมการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ในประเทศไทย	๔๗
๑.๒ กฎหมายที่กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารบางอย่าง เป็น “ความลับ”	๔๘
๒. พัฒนาการสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ในประเทศไทย	๕๐
๒.๑ ความพยายามให้มีการรับรองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ของราชการ	๕๐
๑. การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางรับรองสิทธิ รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ	๕๐

๒. หลักการและแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมาย	
รับรองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ.....	๕๓
๓. ความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	
พุทธศักราช ๒๕๓๔	๕๗
๔. การรับรองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ	
ในกฎหมายบางฉบับและมติคณะรัฐมนตรี.....	๕๘
๒.๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ	
พุทธศักราช	๕๙

บทที่ ๔ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พุทธศักราช ๒๕๔๐	๖๓
๑. สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามรัฐธรรมนูญ	
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กับพระราชบัญญัติ	
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐	๖๓
๒. ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร	
ของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐	๖๔
๒.๑ ขอบเขตของ “ข้อมูลข่าวสาร” “ข้อมูลข่าวสารของราชการ”	
และ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”	๖๔
๒.๒ ขอบเขตของ “หน่วยงานของรัฐ” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”	๖๕
๓. สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ	๖๕
๓.๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ	๖๕
๓.๒ การคุ้มครอง “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”	
ที่อยู่ในความครอบครองของราชการ	๖๙
๓.๓ เอกสารประวัติศาสตร์	๗๒
๔. ข้อจำกัดของสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ	๗๓
๕. องค์การตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ	
พุทธศักราช ๒๕๔๐	๗๕
๕.๑ องค์การสอดส่องดูแล : คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร	
ของราชการ	๗๕

๕.๒ องค์กรชีขาด : คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย	
ข้อมูลข่าวสาร	๗๖
๕.๓ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	๗๖
๖. บทกำหนดโทษ	๗๗
๗. บทเฉพาะกาล	๗๗

ภาคที่ ๒ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ

บทที่ ๑ เจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ กับวิถีชีวิตไทย	๘๑
๑. การบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามหลักการและเจตนารมณ์ของกฎหมาย	๘๒
๒. บทบาทของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อวิถีชีวิตไทย	๘๗
๒.๑ บทบาทในด้านการเมือง	๘๗
๒.๒ บทบาทในด้านเศรษฐกิจและสังคม	๘๘
๒.๓ บทบาทในการรักษาสติธิปไตยของประชาชน	๘๙
๒.๔ บทบาทในด้านการศึกษา	๙๓

บทที่ ๒ กลไกในการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พุทธศักราช ๒๕๔๐	๙๕
๑. คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	๙๖
๒. คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	๑๑๔
๓. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	๑๑๗
๔. หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๑๙

บทที่ ๓ กรณีการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่น่าสนใจ	๑๒๙
๑. กรณีการขอดูคะแนน : โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ...	๑๓๐

๒. กรณีการขอให้เปิดเผยสำเนาสัญญาซื้อขายสินค้าหรือธุรกิจ
ที่ทำขึ้นระหว่างองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน
(ปรส.) กับบริษัทโกลด์แมน ซาคส์ (เอเซีย) ไฟแนนซ์ จำกัด ๑๓๘
๓. กรณีการขอให้เปิดเผยผลการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณี
ทุจริตการซื้อยาและเวชภัณฑ์ในกระทรวงสาธารณสุขของ
สำนักงาน ป.ป.ป. ๑๔๑

บทที่ ๔ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร

- ของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐ ๑๔๔
๑. ปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากข้อกฎหมาย ๑๔๕
- ๑.๑ ความศักดิ์สิทธิ์ของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๑๔๕
- ๑.๒ ความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐ ๑๔๘
- ๑.๓ ปัญหาความไม่เป็นกลางของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัย
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๑๕๒
๒. ปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากโครงสร้างและการทำงาน
ของกลไกการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พุทธศักราช ๒๕๔๐ ๑๕๒
- ๒.๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ๑๕๒
- ๒.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๑๕๔
- ๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ๑๕๘
๓. ปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากหน่วยงานของรัฐ ๑๕๘

บทที่ ๕ แนวทางการแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

- พุทธศักราช ๒๕๔๐ ๑๖๓
๑. แนวทางการแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พุทธศักราช ๒๕๔๐และพัฒนาการสิทธิรับรู้
ข้อมูลข่าวสารของราชการ ๑๖๔

๒. ความเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐	๑๗๑
---	-----

บรรณานุกรม	๑๗๔
-------------------------	------------

ภาคผนวก

๑. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐	๑๗๑
๒. ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่าด้วย อำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐	๒๑๐
๓. กฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐	๒๒๐
๔. ประกาศ หนังสือเวียน และมติคณะรัฐมนตรี เพื่อการบังคับใช้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐	๒๓๔
๕. ประวัติและความจำเป็นของระเบียบว่าด้วย การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ	๒๗๕
๖. ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗	๒๘๔
๗. ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔	๔๓๓

